

Chantal Gulickx en Wenckje Jongstra

STUDENTEN VIERSLAGLEREN IN GESPREK MET STUDENTEN VAN HARVARD

Ja, we hebben verbinding. Zien we Pasi Sahlberg met zijn dertig studenten van Harvard groot in beeld; allemaal verschillende nationaliteiten die over onderwijs praten; opeens lijkt de wereld toch wel heel klein!

Op 15 april organiseerde de KPZ samen met Harvard Graduate School of Education (HGSE) een uitwisseling tussen docenten en masterstudenten over de leraren en leraren opleidingen vanuit een internationaal perspectief. De bekende Finse onderwijskundige Pasi Sahlberg, auteur van het boek *Finnish Lessons: what can the world learn from educational change in Finland?* doceert op Harvard een module, genaamd *The Teaching Profession Around the World*. De voorzitter van het College van Bestuur van de KPZ Jan Heijmans en Sahlberg kennen elkaar al jaren. Heijmans schreef de epiloog in de Nederlandse vertaling van het boek van Sahlberg. Sahlberg had eerder Heijmans uitgenodigd om met docenten en masterstudenten van de KPZ via een skypeverbinding in gesprek te gaan met de Harvard-studenten. Deze studenten komen uit alle hoeken van de wereld. Het thema van het gesprek was de *Teacher Education in Europe*. De Harvard-studenten wilden wel eens van onze masterstudenten weten hoe masters zijn opgeleid zijn en hoe ze aankijken tegen hun beroep. De gespreksonderwerpen waren: ten eerste het onderwijssysteem in Nederland: wat maakt het systeem in Nederland uniek? Ten tweede de *Lerarenopleiding*: hoe zien de BA- en MA-opleiding eruit? Hoe word je een leraar; hoe word je een *teacher leader*? Als laatste de kansen en uitdagingen van *Teacher Leadership* en *lerende schoolteams*.

Met een voorbereidingsgroep van docenten en studenten gingen we aan de slag. Chantal Gulickx en Sander van Zomeren (destijds eerstejaarsstudenten MLI), Marlous Esselink en Jody Rabs (toen in hun tweede jaar van de MLI), Jan Heijmans voorzitter CvB van de KPZ, international officer Harrie Poulssen en director of study MLI Wenckje Jongstra.

De voorbereidingsgroep heeft zich eerst georiënteerd op de Harvard-module. Wenckje: "We hebben eerst eens gelezen welke literatuur zij lezen. Verder hebben we samen een verhaal gemaakt over de zaken die we wilden vertellen over het beroep van leraar." Chantal: "Het was heel mooi om al lezende het onderwijs in ons land eens vanuit een international perspectief te zien en hierover het gesprek te voeren. Ook best wel geruststellend om te weten dat we het internationaal gezien best goed doen; zeker als het gaat om de begeleiding van kinderen met

leerproblemen."

Afgesproken werd dat de voorbereidingsgroep een presentatie zou geven. Natuurlijk wilden wij de Harvard studenten ook een aantal dingen vragen zoals wat zij denken dat de belangrijkste competenties van een leraar zijn en hoe innovaties in de school plaatsvinden. We besloten om met een actieve buitenkring te werken om zoveel mogelijk geïnteresseerden samen te brengen. Er waren 25 plaatsen voor studenten beschikbaar voor de buitenkring. Zij hebben actief deelgenomen aan het gesprek. We vroegen deze studenten om de onderwerpen die hun aanspreken of die ze opvallend vonden op te schrijven.

Op 15 april, iets over zevenen in de avond -er is zes uur tijdsverschil- hadden we verbinding. Jan leidde het gesprek in. Harrie deed de inhoudelijke aftrap en schetste een beeld van hoe uniek ons Nederlands schoolstelsel

is en hoe de structuur van de leraaropleidingen eruit ziet. Zo gaf hij informatie over het curriculum van de pabo en over verschillende opleidingsprogramma's, zoals academisch/pre-master, masters. Chantal vertelde haar eigen loopverhaal als leraar uit het SBO en vertelde over de kansen om als leraar te professionaliseren. Wenckje gaf meer informatie over Vierslagleren en over het curriculum van de master Leren & Innoveren. Marlous ging in op de nieuwe rol van teacher leader: wat vraagt deze van leraren en scholen en wat zijn de ervaringen met het werken in een professionele leergemeenschap. Jody had een verhaal voorbereid over de schooloverstijgende PLG en over de innovatiesafari in Vierslagleren, waarin een groep studenten binnen drie dagen op een school aan de slag gaan met een kleine innovatie.

DE LERAAR IS EEN KRITISCH DENKER, IS CREATIEF EN OPEREERT ALS TEAM-PLAYER

De Harvard-studenten hebben met belangstelling geluisterd naar onze ervaringen met Vierslagleren. Tussen het onderwijs in Nederland en de VS zijn zoals bekend grote verschillen. Zo viel het ons op dat tijdens de lerarenop-

leiding in de VS een zeer sterke nadruk ligt op de ontwikkeling van kennis van didactiek en pedagogiek: veel toetsing. Toch hebben we ervaren dat ze voor dezelfde uitdagingen staan. Zo lijkt het dat de Harvard-studenten het ook lastig vinden om innovaties goed te borgen. We moeten vaak heel veel in het onderwijs en dan loop je de kans dat het te gefragmenteerd wordt. Dat was herkenbaar voor onze studenten.

De 'key competences' van de leraar zijn volgens de Harvard-studenten: flexibiliteit, teamplayer zijn, kritisch denken, creativiteit, vanuit eigen waarden en overtuigingen lesgeven en heeft een grote motivatie om het onderwijs te verbeteren. Om te kunnen samenwerken is het bouwen van bruggen tussen verschillende stakeholders in het onderwijs erg belangrijk.

Al met al een uitzonderlijke ervaring. Het is mooi om met een international bril op naar je eigen onderwijs te kijken. Fijn om in gesprek te zijn met mensen uit totaal andere onderwijssystemen, maar wel met hetzelfde hart voor onderwijs.

KENMERKEN VAN DE TEACHER LEADER

1. bouwt aan een samenwerkingscultuur ter ondersteuning van de ontwikkeling van leraren en leerlingen;
2. heeft toegang tot en gebruikt onderzoek ter verbetering van de onderwijspraktijk en leerprestaties van leerlingen;
3. bevordert professioneel leren voor voortdurende verbetering;
4. faciliteert verbeteringen in het onderwijs aan leerlingen;
5. bevordert het gebruik van evaluaties en gegevens ten behoeve van schoolverbetering;
6. verbetert de samenwerking met ouders/verzorgers en de gemeenschap;
7. staat op de bres voor onderwijs en voor de beroepsgroep.

(Bron: Teacher Leadership Exploratory Consortium (2011). Teacher leader model standards. Retrieved from: http://www.teacherleaderstandards.org/downloads/TLS_Brochure.pdf; zie ook het artikel van Jongstra, Pauw, Looijenga & Van Lint, elders in dit nummer).